

نماد اخلاق مداری و روحیه پهلوانی بود

دکتر محمدرضا عارف
معاون اول رئیس جمهور

محمدرضا عارف، معاون اول رئیس جمهور، در پیامی درگذشت عبدالله موحد، اسطوره بی بدیل و پیشکسوت نامدار کشتی ایران را به ملت شریف ایران و خانواده او تسلیت گفت. در پیام محمدرضا عارف آمده است: «خبر درگذشت پهلوان والامقام و اسطوره بی بدیل کشتی ایران و جهان، جناب آقای عبدالله موحد، موجب تأثر و تألم فراوان گردید. مرحوم موحد تنها یک قهرمان صاحب نام با شنش

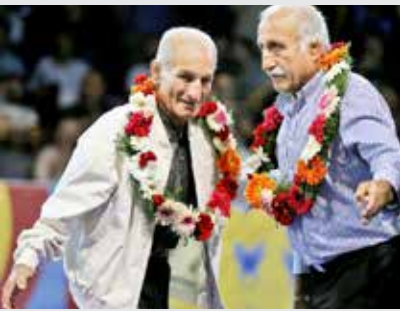
قلبش برای ایران می تپید

احمد دنیامالی
وزیر ورزش و جوانان

احمد دنیامالی در پیامی با ابراز تأسف از درگذشت زنده یاد عبدالله موحد، از این پیشکسوت پرافتخار ورزش ایران به عنوان چهره های ماندگار، اسطوره های تاریخ ساز و ورزشکاری وطن دوست نام برد. در پیام احمد دنیامالی آمده است: «خبر آسمانی شدن استاد عبدالله موحد عزیز را در حین مأموریت دریافت کردم. با ابراز تأسف و تأثر فراوان، پرونده پرافتخار ایشان در دوران قهرمانی را مرور کردم که سرشار از مدال، عزت و سربلندی برای این مرز و بوم

مدال طلای جهان و المپیک نبود؛ بلکه نمادی از مناعت طبع، اخلاق مداری و روحیه پهلوانی بود که نامش در تالار افتخارات ورزش ایران و قلب های هم میهنانمان جاودانه خواهد ماند. او با تکیه بر ایمان و منش والای انسانی، ده ها الگوی استقامت و سربلندی برای جوانان این مرز و بوم بود. اینجانب ضایعه فقدان این پیشکسوت ارزشمند را به خانواده محترم ایشان، جامعه بزرگ ورزش کشور، اهالی کشتی و ملت شریف ایران تسلیت عرض کرده و از درگاه خداوند متعال برای آن فقید سعید، رحمت و غفران الهی و بیری بازماندگان صبر و اجر مسألت دارم.»

موحد از ایران راهی آمریکا شد و در آنجا هم کاری به غیر از کشتی را در پیش گرفت تا امور زندگی اش را بگذراند

محدود به مدال ها و سکوهای قهرمانی نبود

جامعه ورزش کشور و عرصه بین المللی خواند: «این قهرمان نامدار با کارنامه ای درخشان، به الگویی ممتاز از اراده، اخلاق حرفه ای و هویت ملی در سپهر ورزش جهانی تبدیل شد.» او با اشاره به جایگاه ماندگار موحد در تاریخ کشتی ایران، تأکید کرد نام و میراث این قهرمان بزرگ، به عنوان سرمایه ای ماندگار در حافظه تاریخی و فرهنگی کشور ثبت شده و الهام بخش نسل های آینده خواهد بود. سیدرضا صالحی امیری در پیامی درگذشت عبدالله موحد، از پرافتخارترین چهره های کشتی آزاد ایران و جهان را ضایعه ای بزرگ برای

وزیر میراث فرهنگی، کرد شکر و صنایع دستی در پیامی با تسلیت در گذشت عبدالله موحد، اسطوره کشتی ایران، تأکید کرد نام و میراث این قهرمان بزرگ، به عنوان سرمایه ای ماندگار در حافظه تاریخی و فرهنگی کشور ثبت شده و الهام بخش نسل های آینده خواهد بود. سیدرضا صالحی امیری در پیامی درگذشت عبدالله موحد، از پرافتخارترین چهره های کشتی آزاد ایران و جهان را ضایعه ای بزرگ برای

رضا صالحی امیری
وزیر میراث فرهنگی و گردشگری

درخت ها ایستاده می میرند

بهرام افشارزاده
دبیرکل اسبق المپیک

باورم نمی شد اما هجوم سنگین تسلیت ها که رسید، حقیقت مثل موجی سرد بر جانم نشست. عبدالله موحد رفت. او نه فقط یک قهرمان، که افسانه ای از جنس غیرت و فروتنی بود. دلم فشرده شد، آن چنان که انگار سال ها خاطره یکباره بر سینه ام آوار شد. تصویر روزهای دانشسرای عالی تربیت بدنی، همکلاسی بودن با او، به یکباره از برابری چشمانم عبور کرد. ساده، بی ادعا، آرام و انگار نه انگار که بر بلندای المپیک و جهان

ایستاده است. موحد سلطان ادب بود، آمیخته با تواضع و احترام و همین مردم داری اش بود که او را در دل ها جاودانه کرد. بزرگمردی بود چون سرو، راست قامت، استوار و برآمده از مکتب اصیل پهلوانی ایران. اندوه این فقدان، نه در واژه ها می گنجد، نه در جمله ها آرام می گیرد. درگذشت این مرد شریف و این قهرمان بزرگ را به مردم شریف ایران تسلیت می گویم. به جامعه ورزش و کشتی و به خانواده داغدارش؛ به همسر مهربان و فرزندان عزیزش. روح بلندش در آرامش که او از آن دست مردانی بود که رفتن شان هم درسی از ایستادگی ست. چه درست گفتند که درخت ها ایستاده می میرند.

عاشق ایران

علیرضا دبیر
رئیس فدراسیون کشتی

علیرضا دبیر رئیس فدراسیون کشتی که ارتباط خوبی با عبدالله موحد داشت به درگذشت این قهرمان ارزنده کشتی واکنش نشان داد. دبیر در این باره گفت: «عبدالله

موحد تمام جوانی خود را صرف بالا بردن پرچم ایران کرد. او به واسطه دوران قهرمانی حتی یک انگشت سالم هم در بدن نداشت و دنده های او هم آسیب دیده بود. موحد با تمام وجود عاشق ایران بود و کشتی در تار و پود او تنیده بود. موحد مردی با دانش و عاشق بود که از دست دادنش آسیب بزرگی است.»

همیشه برنده

منصور بزرگ
سرمربی سابق تیم ملی آزاد

کشتی ایران در طول تاریخش قهرمانان بزرگ کم نداشته اما عبدالله موحد یکی از استثناهای عجیب ورزش ایران بود که واقعاً او را از بقیه متمایز کرد. قهرمانی با کتاب علاوه بر کشتی با کتاپ هم انس گرفته بود و هر کسی از حرف زدن با او لذت می برد. یکی از شاخصه های بزرگ عبدالله موحد این بود که شنش سال تمام در کشتی دنیا بی رقیب ماند و بدون شکست به کارش پایان داد. او یک افسانه در کشتی دنیا بود و علاوه بر این رفتار او فوق العاده خوب بود؛ مردم دار و افتخار بود و نگاهش

به زندگی واقعاً متفاوت بود. مردی متفکر و باسواد که برای ایرانی بودنش هم افتخار می کرد. نظیر او به این سادگی ها نمی آید. عبدالله موحد یکی از سلاطین کشتی بود که وقتی از ایران هم رفت با خصوصیات منحصر به فرد خودش زندگی کرد. در ایران خیلی قدر او را ندانستند اما در آمریکا نشان داد که تا چه اندازه وطن دوست است. راحت می توانست پیشنهاد مربیگری در آمریکا را بپذیرد اما گفت من حاضر نیستم که راه شکست کشتی گیران ایرانی را به آمریکایی ها یاد بدهم. زندگی سخت در آمریکا را به این کار ترجیح داد و این نشان از مین پرستی و وطن پرستی زیاد او بود. روحش شاد باشد اما بعید است که دیگر نظیر او کشتی گیری بیاید. هر حرفی می زد از روی شعر و ادب بود.

چهره ماندگار ورزش

کمیته ملی المپیک

کمیته ملی المپیک طی پیامی درگذشت عبدالله موحد، دارنده مدال طلای المپیک و پنج دوره قهرمان جهان در کشتی آزاد و چهره ماندگار ورزش ایران و اثرگذار در کشتی ایران و جهان را تسلیت گفت. در پیام مسئولان کمیته ملی المپیک آمده است: «درگذشت پیشکسوت ارزنده کشتی و چهره ماندگار ورزش کشور، زنده یاد عبدالله موحد که عمر پرافتخار خود را صرف اعتلای نام ایران در میادین بین المللی ورزشی کرد و همواره

قلبش برای ایران عزیز می تپید، موجب تألم و تأثر عمیق مردم شریف، خانواده کشتی و جامعه ورزش کشور شد. مرحوم موحد یکی از برجسته ترین چهره های ماندگار ورزش ایران محسوب می شود. وی در بازی های المپیک ۱۹۶۸ مکزیکوسیتی، موفق به کسب مدال طلا شد و نام خود را در میان اسطوره های ورزش جهان ثبت کرد. همچنین این قهرمان ملی با کسب ۵ مدال طلا در مسابقات قهرمانی جهان رکوردی شگفت انگیز از خود به جای گذاشت تا در کنار تواضع، مردم داری و حسن اخلاق همواره محبوب مردم، خانواده کشتی و جامعه ورزش کشور باشد.»

موحد: حاضر نشدم دست شاه را ببوسم، محرومم کردند

کرد و هرگز حرف هایی که درباره او زده شد را باور نکردم. او که قبل از انقلاب محروم شده بود، درباره این موضوع گفته بود: «من را محروم و ممنوع الخروج کردند. از شرکت در کلیه ورزش ها محروم شدم. دلیلی ندارد چیزی را کتمان کنم. بعد از محرومیت به معینان گفتم من اهل شدم و هوای ابری زیاد دیدم، این حکومت دوام نمی آورد. در را بستم و رفتم. لازم نیست آدم چالپوسی کنی. من پای یک پسرزن ضعیف را می بوسم ولی کسی که ادعای قدرت کند، حاضر نیستم دستش را ببوسم.»

موحد مربوط به سال ۹۸ است. موحد در این مصاحبه خود شاید برای اولین بار به صراحت از خودکشی غلامرضا تختی گفت. او در این گفت و گو با اشاره به مشکلاتی که برای تختی به وجود آمده بود، گفت: «غلامرضا تختی تحت فشار قرار گرفت و زندگی برای او سخت شد و در نهایت تصمیمی را اجرا کرد که قبل از آن هم چندباری آن را گرفته بود ولی اجرا نکرده بود. تختی قهرمان بزرگی بود و محبوبیت زیادی هم بین مردم داشت و همین او را در شرایط سختی قرار داده بود. البته موقع فوتش در کنارش نبودم اما مطمئن هستم که تختی خودکشی

همنشینی با عبدالله موحد و حرف زدن با این ستاره بی بدیل ورزش ایران شیرین ترین اتفاق ممکن بود؛ به خصوص اینکه این ستاره بی نظیر در طول سال یکبار بیشتر به ایران سفر نمی کرد. در این سفرهای او چند مصاحبه جذاب و مهم به یادگار مانده است. یک مصاحبه از او مربوط به ماجرای خودکشی کردن تختی است و دیگری به داستان مخالفت شاه وقت ایران با او و در نتیجه کوشش از ایران مربوط می شود.

تختی خودکشی کرد

یکی از مصاحبه های به یادماندنی عبدالله

عبدالله موحد، عالیجناب ورزش ایران در ۸۷ سالگی ترانه مرگ را سرود

شاعر کشتی

برخی به دنیا می آیند که ماندگار باشند اما برای انتخاب نام و لقب برای ماندگاران تاریخ کلمات کم می آیند. برای عبدالله موحد چه نامی می توان انتخاب کرد؛ اسطوره یا عالیجناب و یا هر چیز دیگری اما هیچ کدام از این القاب حق مطلب را درباره عبدالله موحد اردبیلی ادا نمی کند. او قهرمان بی نظیری بود که شاید بعد از انقلاب اسلامی ورزشکاری انقلابی تر از او نتوان پیدا کرد. عمر قهرمانی او از جهانی ۱۹۶۳ صوفیه شروع شد تا ۱۹۷۱ که اتفاقاً آن هم در صوفیه بود و از قضا این شروع و پایانش ۱۹۷۱ مدال بود. ۹ سال عضویت در تیم ملی کشتی آزاد و کسب شش مدال طلا از او یک کشتی گیر بسیار درجه یک ساخت اما موحد علاوه بر ورزش تراز اول بود. در زندگی شخصی هم یک انسان درجه یک بود؛ کتابخوان و علاقه مند به تاریخ ورزش ایران که همیشه به ایرانی بودنش افتخار کرد.

محسن وفاهی
خبرنگار

پیدا کرد. عمر قهرمانی او از جهانی ۱۹۶۳ صوفیه شروع شد تا ۱۹۷۱ که اتفاقاً آن هم در صوفیه بود و از قضا این شروع و پایانش ۱۹۷۱ مدال بود. ۹ سال عضویت در تیم ملی کشتی آزاد و کسب شش مدال طلا از او یک کشتی گیر بسیار درجه یک ساخت اما موحد علاوه بر ورزش تراز اول بود. در زندگی شخصی هم یک انسان درجه یک بود؛ کتابخوان و علاقه مند به تاریخ ورزش ایران که همیشه به ایرانی بودنش افتخار کرد. متولد آخرین روز سال ۱۳۱۸ در بابلسربا پسوندی اردبیلی که حکایت از اصالت آذری زبان بودن او دارد؛ سختی کشیده در دوران کودکی که در یکی از مصاحبه های خود به شدت از فقر دوران کودکی گلایه می کند و مدعی می شود که نمی تواند حکومتی را که باعث شده تا او در دوران کودکی پابرهنگه به مدرسه برود، ببخشد.

عبدالله موحد برای اولین بار در جهانی ۱۹۶۳ صوفیه و در ۲۴ سالگی به دوندۀ تیم ملی رسید اما او در این مسابقات به عنوان هفتمی بسنده کرد. آخرین حضورش هم به ۱۹۷۱ صوفیه مربوط می شد که در ۲۲ سالگی چهارم جهان شد. شاید المپیک ۱۹۷۲ مونیخ و جهانی ۱۹۷۳ تهران را هم می توانست تجربه کند اما اختلاف نظر او با مقامات سیاسی وقت کشور باعث شد که او قید حضور در کشتی ایران را بزند. موحد از ایران راهی آمریکا شد و در آنجا هم کاری به غیر از کشتی را در پیش گرفت تا امور زندگی اش را بگذراند. هر چند که چندین بار آمریکایی ها از او خواستند در کشتی فعالیت کند اما جمله تاریخی او که عنوان کرد هرگز و به هیچ قیمتی حاضر نبود زمین خوردن ایرانی ها را ببیند، برآمده از منش وطن دوستی او بود. موحد به سختی در آمریکا کار کرد و حتی شاگرد مکانیک شد اما حاضر نشد استاد کشتی حرفیان ایران باشد.

موحد از معدود کشتی گیران تاریخ ایران است که به کتاب و شعر و تاریخ ایران علاقه داشت. کمتر کسی را در ورزش و کشتی ایران سراغ داریم که اهل مطالعه باشد. او تاریخ بیهقی و طبری را خوانده و بسیاری از اشعار حافظ و سعدی و سایر شاعران ایران را حفظ بود. خودش شعری گفت و محال ممکن بود تا در گفتاراش از ابیات شاعران بزرگ ایران استفاده نکند. وقتی ایران را ترک کرد برخلاف بسیاری که از ایران رفتند و میلیاردها تومان ارز با خودشان بردند اما چمدان موحد در فرودگاه آمریکا به خاطر داشتن کتاب زیاد بارها مورد تفتیش قرار گرفت. موحد نام بزرگی در کشتی ایران داشت و نزدیک به نیم قرن رکورددار تاریخ کشتی ایران بود اما رکورد مدال های او توسط حمید سوریان شکسته شد، با این حال نامش به خاطر رفتار و وطن پرستی اش در اذهان ماند.

موحد را به ایران بیاورید

بزرگمرد کشتی ایران درگذشت. مردی که کلکسیون کامل از افتخارات ریز و درشت کشتی داشت و هر بار که روی تشک می رفت، فقط به این فکر می کرد که نام ایران، زمین نخورد. تنها دغدغه بزرگ مازندران فقط این نبود که پرچم ایران بالا باشد؛ نام او در میان مشاهیر کشتی دنیا می درخشد. تا دلتان بخواهد مدال طلا داشت؛ اما آنچه نام او را زنده نگه داشت، حساسیت فراوانش روی نام مقدس ایران بود. حیف است چنین مرد بزرگی در ایران تشییع و تدفین نشود. مردان بزرگی که نام ایران را همواره به زبان می آوردند، آرزوی پایانی مشترکی هم دارند: «در ایران دفن شوند تا بدانشان به خاک ایران تبدیل شود». عبدالله موحد، بزرگ کشتی ایران بود و نه در کلام که در عمل، برای ما بزرگی کرد. او هیچ گاه سهمی نخواست و هر بار که به ایران آمد فقط برای کشتی و ورزش ایران، عظمت و افتخار آرزو کرد. ورزش ایران سال ها این عزیز را دور از وطن حس و درک کرد؛ اما حیف است که او در این خاک تشییع نشود. حیف است که او در ایران به خاک سپرده نشود. افسوس بزرگ اهالی فرهنگ این است که مزار مولانا در ایران نیست و این افسوس صد چندان می شود اگر علاوه بر بزرگ شعر و ادب فارسی، بزرگمرد کشتی و ورزش ایران هم در خاکی غیر از ایران دفن شود. فدراسیون کشتی این هدف متمرکز کند که موحد را به ایران بیاورند. می دانیم در شرایط فعلی که محدودیت های پرواز، تردد را بسیار سخت کرده، تحقق چنین هدفی تا چه اندازه دشوار است؛ اما رسیدن به آن، هرگز محال نیست.

علی جوادی
سردبیر

طرح: حامد حسینی

خبر فوت عبدالله را که شنیدم تا صبح گریه کردم محمدنصیری: جنتمن کشتی ایران بود

رضاعباسپور
خبرنگار

عبدالله موحد، اسطوره کشتی ایران و دارنده ۵مدال طلای جهان و المپیک که سال ها قبل به ننگه دنیا مهاجرت کرده بود و در ویرجینیای آمریکا زندگی می کرد، بر اثر حمله قلبی در سن ۸۷سالگی دارفانی را وداع گفت و جامعه ورزش و کشتی ایران را داغدار کرد.

محمد نصیری خروس وزن طلایی وزنه برداری و پرافتخارترین پولادمرد تاریخ ایران در بازی های المپیک که از دوران قهرمانی با زنده یاد «عبدالله موحد» رقابتی دیرینه داشت با بیان اینکه وقتی خبر فوت رفیقش را شنیده تا صبح در فراق او گریه کرده است، موحد را جنتمن کشتی ایران می داند. به همین بهانه با استاد نصیری همکلام شدیم تا خاطرات او با مرحوم موحد را از زبان خودش بشنویم.

باورم نمی شود، عبدالله را نداریم استاد محمد نصیری با بیان اینکه حدوداً ۶سال از مرحوم موحد کوچکتر است، اما رقابتی دیرینه و صمیمی با اسطوره تاریخ کشتی آزاد ایران داشته است در خصوص فوت ناگهانی و غیرمنتظره رفیقش می گوید: «قبیل از هر صحبتی، این ضایعه تلخ و دردناک را از صمیم قلبم به خانواده آقاموحد، جامعه کشتی کشور و ورزش ایران تسلیت می کنم. تا الان هم هنوز باورم نمی شود که دیگر عبدالله را نداریم. حقیقتاً آقاموحد «جنتمن» تکرارنشده تاریخ ورزش و کشتی ایران است. این طور که از زبان برادر همسر مرحوم شنیدم، او و همسرش در ماشین حضور داشتند که موحد دچار سگته ناگهانی و ایست قلبی می شود. همسر او که پشت فرمان نشسته بوده، از سگته او دچار شوک می شود و خودروی آنها واژگون می شود. هم اکنون همسر موحد نیز که دچار جراحات شده، در بیمارستان به سر می برد اما وضعیت او خدراشگر پایدار است. نمی دانم چه بگویم، ولی این قدر حالم خراب است که خدا می داند و بس. رفقایم یکی یکی دارند می روند. اسطوره های تکرارنشده ای که هر کدامشان تاریخ ورزش ایران را با افتخارات خود ساختند. دلم نمی آید واژه مرحوم را برای آقاموحد بگویم، اما چه کنیم که مرگ حق است و قسمت عبدالله هم این بود که در غربت از دنیا برود.»

۳ نشان طلا، نقره و برنز بازی های المپیک مکزیکوسیتی، مونیخ و مونترال شیرین ترین خاطره ای که از دوران قهرمانی با زنده یاد عبدالله موحد داشت را مربوط به بازی های المپیک ۱۹۶۸ مکزیکوسیتی می داند که هر دو قهرمان صاحب سکوئی نخست شده و کاروان ایران را طلایی کردند: «یادش بخیر روزی که آقاموحد در المپیک مکزیکوسیتی طلا گرفت در مسابقه فینال من درسالم بودم، فقط خدا می داند این بزرگمرد چگونه با اقتدار و شکست تمامی رقبای گردن کلفتش قهرمان المپیک شد. عبدالله در فینال این قدر راحت حریفش را شکست داد که سالان به احترام او ایستاد و همه برایش چند دقیقه دست می زدند. بعد موقع مسابقه من در